

Universitatea Babeş-Bolyai

Facultatea de Drept

TEZĂ DE DOCTORAT

TEHNICI SPECIALE DE INVESTIGARE A INFRAȚIUNILOR, PREVĂZUTE DE CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ ȘI ÎN LEGI SPECIALE

(cuprins și rezumat)

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. Gheorghică MATEUȚ

Student-doctorand:

Mihai Alexandru SUIAN

Cluj-Napoca

2020

CUPRINS

TITLUL I – ASPECTE PRELIMINARII	1
CAPITOLUL I. NECESITATEA STUDIERII TEHNICILOR SPECIALE DE INVESTIGARE A INFRAȚIUNILOR	1
CAPITOLUL II. DEFINIȚIA TEHNICILOR SPECIALE DE INVESTIGARE ȘI CARACTERISTICILE GENERALE ALE ACESTORA	9
II.1. <i>Noțiunea de tehnici speciale de investigare a infracțiunilor</i>	9
II.2. <i>Importanța reglementării legale a tehnicilor speciale de investigare</i>	15
II.3. <i>Caracterul secret al tehnicilor speciale de investigare</i>	18
II.4. <i>Restrângerea drepturilor fundamentale ale persoanei – caracteristică a tehnicilor speciale de investigare</i>	21
TITLUL II – COMPATIBILITATEA UTILIZĂRII TEHNICILOR SPECIALE ÎN RAPORT CU RESPECTAREA DREPTURILOR FUNDAMENTALE ALE OMULUI..	26
CAPITOLUL I. DREPTUL LA VIAȚĂ PRIVATĂ	26
CAPITOLUL II. LIBERTATEA DE EXPRIMARE	36
CAPITOLUL III. SECRETUL CORESPONDENȚEI	42
CAPITOLUL IV. DREPTUL LA DOMICILIU	48
CAPITOLUL V. DREPTUL LA UN PROCES ECHITABIL	52
TITLUL III – REGIMUL METODELOR SPECIALE DE SUPRAVEGHERE PREVĂZUTE DE CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ.....	60
CAPITOLUL I. CONDIȚII NECESARE PENTRU OBTINEREA AUTORIZĂRII	60
I.1. <i>Începerea urmăririi penale – condiție prealabilă autorizării supravegherii tehnice</i>	60
I.2. <i>Suspiciunea rezonabilă privind săvârșirea ori pregătirea săvârșirii unei infracțiuni</i>	63
I.3. <i>Proporționalitatea măsurii luate cu restrângerea drepturilor persoanei</i>	72
I.4. <i>Subsidiaritatea (imposibilitatea obținerii probelor prin folosirea altor procedee probatorii)</i>	79
I.5. <i>Autorizarea supravegherii tehnice a persoanei vătămate, la cererea acesteia</i>	82
CAPITOLUL II. ASPECTE PROCEDURALE PRIVIND AUTORIZAREA METODELOR SPECIALE DE SUPRAVEGHERE TEHNICĂ.....	83
II.1. <i>Propunerea autorizării folosirii metodelor speciale de supraveghere tehnică</i>	83
II.2. <i>Autorizarea folosirii metodelor speciale de supraveghere sau cercetare de către judecătorul de drepturi și libertăți</i>	89
II.3. <i>Autorizarea folosirii metodelor speciale de supraveghere sau cercetare de către procuror</i>	95
CAPITOLUL III. PUNEREA ÎN EXECUTARE A METODELOR DE SUPRAVEGHERE TEHNICĂ	103
III.1. <i>Organele care pot pune în executare supravegherea tehnică</i>	104
III.2. <i>Consecințele Deciziei Curții Constituționale nr. 51/2016 privind punerea în executare a supravegherii tehnice</i>	109

III.3. Încetarea supravegherii tehnice înainte de expirarea mandatului.....	117
III.4. Arhivarea datelor rezultate din măsurile de supraveghere tehnică	119
III.5. Conservarea materialelor rezultate din supravegherea tehnică.....	123
CAPITOLUL IV. SEMNAREA, VERIFICAREA ȘI CERTIFICAREA ELECTRONICĂ A DATELOR REALIZATE DIN SUPRAVEGHEREA TEHNICĂ.....	126
IV.1. Scopul semnării electronice a rezultatelor activităților de supraveghere tehnică	126
IV.2. Noțiuni legislative și tehnice privind certificatele digitale și semnătura electronică.....	127
IV.3. Autenticitatea electronică a rezultatelor activităților de supraveghere tehnică	131
CAPITOLUL V. CONSEMNAREA ACTIVITĂȚILOR DE SUPRAVEGHERE TEHNICĂ	135
V.1. Natura datelor și informațiilor rezultate din activitățile de supraveghere tehnică	135
V.2. Consemnarea activităților de supraveghere tehnică.....	138
V.3. Redarea și certificarea convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor interceptate și înregistrate	147
V.4. Realizarea suportului digital care conține rezultatele activităților de supraveghere tehnică	152
CAPITOLUL VI. INFORMAREA PERSOANEI SUPRAVEGHEATE	156
VI.1. Dreptul persoanei supravegheate de a fi informată cu privire la măsură.....	156
VI.2. Procedura informării persoanei supravegheate.....	160
VI.3. Contestarea legalității supravegherii tehnice în urma Deciziei Curții Constituționale nr. 244/2017 privind neconstituționalitatea dispozițiilor art. 145 C.pr.pen.	165
CAPITOLUL VII. ÎNREGISTRĂRILE CARE POT FI FĂCUTE FĂRĂ AUTORIZARE.....	170
CAPITOLUL VIII. AVOCATUL CA SUBIECT AL SUPRAVEGHERII TEHNICE	179
VIII.1. Protejarea secretului profesional al avocatului din perspectiva Curții Europene a Drepturilor Omului.....	179
VIII.2. Limitele autorizării supravegherii tehnice față de avocat în legislația națională.....	189
CAPITOLUL IX. VALORIFICAREA REZULTATELOR UTILIZĂRII MIJLOACELOR SPECIALE DE SUPRAVEGHERE TEHNICĂ.....	198
IX.1. Valoarea probatorie a mijloacelor de probă rezultate din supravegherea tehnică	198
IX.2. Utilizarea în altă cauză a materialului probatoriu rezultat din supraveghere tehnică.....	203
IX.3. Contestarea legalității administrării probelor obținute prin supravegherea tehnică.	208
IX.4. Sancțiunile procesuale în cazul obținerii probelor în mod nelegal.	211
CAPITOLUL X. CONCLUZII	225

TITLUL IV - INTERCEPTAREA COMUNICAȚIILOR ORI A ORICĂRUI TIP DE COMUNICARE LA DISTANȚĂ.....231

CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE	231
I.1. Utilitatea metodei de supraveghere tehnică	231
I.2. Interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță înainte de intrarea în vigoare a Codului de procedură penală.....	237
I.3. Forma actuală a interceptării comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță	239

CAPITOLUL II. AUTORIZAREA INTERCEPTĂRII COMUNICAȚIILOR ORI A ORICĂRUI TIP DE COMUNICARE LA DISTANȚĂ	246
II.1. Condițiile legale pentru autorizarea interceptării comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță.....	246
II.2. Autorizarea interceptării comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță.....	250
CAPITOLUL III. PUNEREA ÎN EXECUTARE A INTERCEPTĂRII COMUNICAȚIILOR ORI A ORICĂRUI TIP DE COMUNICARE LA DISTANȚĂ.	254
III.1. Particularități privind punerea în executare a interceptării comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță	254
III.2. Modalități de realizare a interceptării comunicațiilor ori a altor mijloace de comunicare la distanță.....	257
CAPITOLUL IV. PROBLEMA PROTOCOALELOR DE COOPERARE CARE PERMITEAU PARTICIPAREA SERVICIILOR DE INFORMAȚII LA EFECTUAREA URMĂRIII PENALE	260
IV.1. Conflictul de natură constituțională constatat prin Decizia nr. 26/2019 a Curții Constituționale privind încheierea de către Ministerul Public și Serviciul Român de Informații a unor protocoale de colaborare.....	260
IV.2. Protocoalele de cooperare între organe de urmărire penală și serviciile de informații.....	266
CAPITOLUL V. STADIUL ACTUAL AL REGLEMENTĂRII PUNERII ÎN EXECUTARE INTERCEPTĂRII COMUNICAȚIILOR	281
CAPITOLUL V. CONCLUZII	287
TITLUL V – ACCESUL LA UN SISTEM INFORMATIC	289
CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE	289
CAPITOLUL II. AUTORIZAREA ACCESULUI LA UN SISTEM INFORMATIC	300
II.1. Condițiile legale pentru autorizarea accesului la un sistem informatic.....	300
II.2. Autorizarea accesului la un sistem informatic de către judecătorul de drepturi și libertăți	304
II.3. Autorizarea provizorie a accesului la un sistem informatic de către procuror.....	308
CAPITOLUL III. PUNEREA ÎN EXECUTARE A ACCESULUI LA UN SISTEM INFORMATIC.....	311
III.1. Organele competente să pună în executare accesul la un sistem informatic	311
III.2. Competența teritorială de realizare a accesului la un sistem informatic.	315
III.3. Modalități de realizare a accesului la un sistem informatic	323
CAPITOLUL IV. DISTINCȚIILE DINTRE ACCESUL LA UN SISTEM INFORMATIC, PROCEDEELE PROBATORII COMUNE ȘI ALTE METODE SPECIALE DE SUPRAVEGHERE SAU CERCETARE.....	328
IV.1. Predarea obiectelor, înscrisurilor sau a datelor informatice și accesul la un sistem informatic	329
IV.2. Interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță și accesul la un sistem informatic	331
IV.3. Supravegherea video, audio sau prin fotografii și accesul la un sistem informatic	332
IV.4. Percheziția informatică și accesul la un sistem informatic	334
CAPITOLUL V. CONCLUZII	337

TITLUL VI – SUPRAVEGHEREA VIDEO, AUDIO SAU PRIN FOTOGRAFIERE

.....	339
CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE.....	339
I.1. Utilitatea metodei speciale de supraveghere.....	339
I.2. Supravegherea video, audio și prin fotografiere înainte de intrarea în vigoare a Codului de procedură penală.....	341
I.3. Forma actuală a supravegherii video, audio și prin fotografiere.....	343
I.4. Noțiunea de spațiu privat în contextul metodei speciale de supraveghere.....	347
I.5. Clasificarea supravegherii video, audio sau prin fotografiere.....	349
CAPITOLUL II. AUTORIZAREA SUPRAVEGHERII VIDEO, AUDIO ȘI PRIN FOTOGRAFIERE	351
II.1. Condiții legale pentru autorizarea supravegherii video, audio și prin fotografiere	351
II.2. Autorizarea supravegherii video, audio și prin fotografiere în spații publice	354
II.3. Autorizarea supravegherii video, audio și prin fotografiere în spații private.....	356
CAPITOLUL III. PUNEREA ÎN EXECUTARE A SUPRAVEGHERII VIDEO, AUDIO ȘI PRIN FOTOGRAFIERE	360
III.1. Particularități privind punerea în executare a supravegherii video, audio și prin fotografiere.....	360
III.2. Modalități de realizare a supravegherii video, audio și prin fotografiere.....	362
CAPITOLUL IV. DISTINCȚIILE SUPRAVEGHEREA VIDEO, AUDIO ȘI PRIN FOTOGRAFIE ȘI ALTE METODE SPECIALE.....	369
IV.1. Interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță.....	369
IV.2. Accesul la un sistem informatic.....	370
IV.3. Localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice	371
CAPITOLUL V. CONCLUZII	372

TITLUL VII – LOCALIZAREA SAU URMĂRIREA PRIN MIJLOACE TEHNICE

.....	374
CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE.....	374
I.1. Utilitatea metodei speciale de supraveghere.....	374
I.2. Localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice înainte de intrarea în vigoare a Codului de procedură penală.....	376
I.3. Forma actuală a localizării sau urmării prin mijloace tehnice	378
CAPITOLUL II. PARTICULARITĂȚILE AUTORIZĂRII LOCALIZĂRII ȘI URMĂRIRII PRIN MIJLOACE TEHNICE	380
CAPITOLUL III. PARTICULARITĂȚILE PUNERII ÎN EXECUTARE A LOCALIZĂRII ȘI URMĂRIRII PRIN MIJLOACE TEHNICE.....	382
III.1. Organul care va pune în executare măsura	382
III.2. Consemnarea activităților rezultate din localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice	383
III.3. Localizarea prin intermediul telefonului mobil.....	386
III.4. Localizarea prin dispozitive atașate asupra persoanei sau obiectului	387
CAPITOLUL IV. CONCLUZII.....	389

TITLUL VIII – OBȚINEREA DATELOR PRIVIND TRANZACȚIILE FINANCIARE ALE UNEI PERSOANE	391
CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE	391
<i>I.1. Utilitatea reglementării metodei speciale de cercetare a obținerii datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane</i>	<i>391</i>
<i>I.2. Obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane înainte de intrarea în vigoare a Codului de procedură penală.....</i>	<i>394</i>
<i>I.3. Obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane prevăzută de Codul de procedură penală de la forma adoptată de Parlament până la forma în vigoare.....</i>	<i>397</i>
CAPITOLUL II. NATURA JURIDICĂ A METODEI SPECIALE DE CERCETARE.....	399
CAPITOLUL III. PERSOANELE CARE POT FI CHEMATE SĂ COMUNICE DATE PRIVIND TRANZACȚIILE FINANCIARĂ ALE UNEI PERSOANE.....	401
<i>III.1. Instituțiile de credit</i>	<i>401</i>
<i>III.2. Entitățile financiare</i>	<i>403</i>
<i>III.3. Agenția Națională de Administrare Fiscală.....</i>	<i>407</i>
<i>III.4. Persoanele fizice</i>	<i>409</i>
CAPITOLUL IV. CORELAȚIA DINTRE OBȚINEREA DE DATE PRIVIND SITUAȚIA FINANCIARĂ A UNEI PERSOANE ȘI OBȚINEREA DATELOR PRIVIND TRANZACȚIILE FINANCIARE ALE UNEI PERSOANE.....	410
CAPITOLUL V. CONDIȚIILE LEGALE PENTRU AUTORIZAREA METODEI SPECIALE DE CERCETARE	413
CAPITOLUL VI. PROCEDURA AUTORIZĂRII OBȚINERII DATELOR PRIVIND TRANZACȚIILE FINANCIARE ALE UNEI PERSOANE	417
<i>VI.1. Autorizarea măsurii de către judecătorul de drepturi și libertăți</i>	<i>417</i>
<i>VI.2. Autorizarea provizorie a măsurii de către procuror</i>	<i>422</i>
CAPITOLUL VII. PUNEREA ÎN EXECUTARE A METODEI SPECIALE DE CERCETARE.....	426
<i>VII.1. Transmiterea mandatului și obligațiile instituției solicitate</i>	<i>426</i>
<i>VII.2. Informațiile și înscrisurile care pot fi transmise de entitățile financiare.....</i>	<i>428</i>
<i>VII.3. Informarea persoanei supuse metodei speciale de cercetare.....</i>	<i>432</i>
CAPITOLUL VIII. OBȚINEREA DATELOR PRIVIND TRANZACȚIILE FINANCIARE ALE AVOCATULUI	432
CAPITOLUL IX. CONCLUZII.....	438
TITLUL IX – OBȚINEREA DE DATE PRIVIND SITUAȚIA FINANCIARĂ A UNEI PERSOANE	440
CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE	440
<i>I.1. Utilitatea reglementării metodei speciale de cercetare a obținerii de date privind situația financiară a unei persoane.....</i>	<i>440</i>
<i>I.2. Introducerea obținerii de date privind situația financiară a unei persoane prin Legea de punere în aplicare a Codului de procedură penală.....</i>	<i>442</i>

CAPITOLUL II. PROCEDURA AUTORIZĂRII OBȚINERII DE DATE PRIVIND SITUAȚIA FINANCIARĂ A UNEI PERSOANE	444
---	-----

CAPITOLUL III. PUNEREA ÎN EXECUTARE A OBȚINERII DE DATE PRIVIND SITUAȚIA FINANCIARĂ A UNEI PERSOANE	447
---	-----

CAPITOLUL IV. CONCLUZII.....	450
------------------------------	-----

**TITLUL X – OBȚINEREA DATELOR DE TRAFIC ȘI DE LOCALIZARE
PRELUCRATE DE CĂTRE FURNIZORII DE REȚELE PUBLICE DE COMUNICAȚII
ELECTRONICE ORI FURNIZORII DE SERVICII DE COMUNICAȚII
ELECTRONICE DESTINATE PUBLICULUI451**

CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE	451
-------------------------------------	-----

<i>I.1. Obținerea datelor de trafic și de localizare de la intrarea în vigoare a Codului de procedură penală până la Decizia Curții Constituționale nr. 440/2014 privind neconstituționalitatea Legii nr. 82/2012</i>	451
---	-----

<i>I.2. Forma în vigoare a metodei speciale a obținerii datelor de trafic și localizare.....</i>	456
--	-----

<i>I.3. Utilitatea reglementării metodei speciale de cercetare a obținerii datelor de trafic și de localizare</i>	462
---	-----

CAPITOLUL II. NOȚIUNILE DE FURNIZORI, DATE DE TRAFIC ȘI DATE DE LOCALIZARE	466
--	-----

<i>II.1. Persoanele care pot fi chemate să comunice date de trafic și localizare</i>	466
--	-----

<i>II.2. Datele de trafic.....</i>	468
------------------------------------	-----

<i>II.3. Datele de localizare.....</i>	471
--	-----

CAPITOLUL III. IMPORTANȚA DECIZIILOR C.J.U.E. ȘI ALE CURȚII CONSTITUȚIONALITATE ÎN APLICABILITATEA METODEI SPECIALE DE CERCETARE	473
--	-----

<i>III.1. Digital Rights Ireland și alții pentru invalidarea Directivei 2006/24/CE privind reținerea și stocarea datelor cu caracter personal în contextul comunicațiilor electronice.....</i>	473
--	-----

<i>III.2. Decizia Curții Constituționale nr. 440/2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 82/2012 (legea retenției datelor).....</i>	476
---	-----

<i>III.3. Decizia CJUE Tele2 Sverige AB și Secretary of State for the Home Department și alții privind imposibilitatea folosirii Directivei 2002/58/CE în vederea reținerii datelor privind comunicațiile electronice</i>	479
---	-----

CAPITOLUL IV. CONDIȚIILE LEGALE PENTRU AUTORIZAREA METODEI SPECIALE	482
---	-----

CAPITOLUL V. PROCEDURA AUTORIZĂRII OBȚINERII DATELOR DE TRAFIC ȘI DE LOCALIZARE	487
---	-----

CAPITOLUL VI. PUNEREA ÎN EXECUTARE A OBȚINERII DATELOR DE TRAFIC ȘI LOCALIZARE .	490
--	-----

<i>VI.1. Transmiterea mandatului și obligația de confidențialitate a furnizorului solicitat.....</i>	490
--	-----

<i>VI.2. Transmiterea datelor de trafic și localizare</i>	491
---	-----

<i>VI.3. Informarea persoanei supusă metodei speciale de cercetare.....</i>	491
---	-----

CAPITOLUL VII. CONCLUZII	492
--------------------------------	-----

TITLUL XI – REȚINEREA, PREDAREA ȘI PERCHEZIȚIONAREA	
TRIMITERILOR POȘTALE	494
CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE ȘI ISTORICE.....	494
CAPITOLUL II. NOȚIUNEA DE TRIMITERE POȘTALĂ ȘI REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE POȘTĂ	
ÎN ROMÂNIA	501
CAPITOLUL III. CORELAȚIA DINTRE REȚINEREA, PREDAREA ȘI PERCHEZIȚIONAREA	
TRIMITERILOR POȘTALE ȘI ALTE PROCEDEE PROBATORII	505
CAPITOLUL IV. NATURA MĂSURII	508
CAPITOLUL V. CONDIȚIILE LEGALE PENTRU AUTORIZAREA REȚINERII, PREDĂRII ȘI	
PERCHEZIȚIONĂRII TRIMITERILOR POȘTALE	510
CAPITOLUL VI. PROCEDURA AUTORIZĂRII REȚINERII, PREDĂRII ȘI PERCHEZIȚIONĂRII	
TRIMITERILOR POȘTALE	514
CAPITOLUL VII. PUNEREA ÎN EXECUTARE A REȚINERII, PREDĂRII ȘI PERCHEZIȚIONĂRII	
TRIMITERILOR POȘTALE	520
CAPITOLUL VIII. REȚINEREA, PREDAREA ȘI PERCHEZIȚIONAREA TRIMITERILOR POȘTALE ALE	
UNUI AVOCAT	523
CAPITOLUL IX. CONCLUZII.....	526
TITLUL XII – UTILIZAREA INVESTIGATORILOR SUB ACOPERIRE ȘI A	
COLABORATORILOR.....	527
CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE	527
CAPITOLUL II. CONDIȚIILE LEGALE PENTRU AUTORIZAREA UTILIZĂRII INVESTIGATORILOR SUB	
ACOPERIRE ȘI A COLABORATORILOR.....	530
CAPITOLUL III. PROCEDURA DE AUTORIZARE A UTILIZĂRII INVESTIGATORILOR SUB ACOPERIRE	
ȘI A COLABORATORILOR	536
CAPITOLUL IV. OBȚINEREA PROBELOR ÎN PROCESUL PENAL PRIN INTERMEDIUL	
INVESTIGATORILOR SUB ACOPERIRE ȘI A COLABORATORILOR	543
<i>IV.1. Încuviințarea folosirii dispozitivelor tehnice pentru a obține fotografii sau înregistrări audio și</i>	
<i>video.</i>	<i>544</i>
<i>IV.2. Audierea investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor.</i>	<i>554</i>
<i>IV.3. Participarea autorizată la anumite activități.</i>	<i>561</i>
CAPITOLUL V. ACTIVITĂȚILE SPECIFICE INVESTIGATORILOR SUB ACOPERIRE ȘI A	
COLABORATORILOR	564
<i>V.1. Investigatorul sub acoperire, colaboratorul și informatorul – noțiuni, distincții și activitate</i>	
<i>specifică.....</i>	<i>564</i>
<i>V.2. Recrutarea și motivarea colaboratorilor și informatorilor</i>	<i>575</i>
CAPITOLUL VI. MĂSURILE DE PROTECȚIE ALE INVESTIGATORILOR SUB ACOPERIRE, A	
COLABORATORILOR ȘI INFORMATORILOR.....	590

CAPITOLUL VII. CONCLUZII	597
--------------------------------	-----

TITLUL XIII – PARTICIPAREA AUTORIZATĂ LA ANUMITE ACTIVITĂȚI

.....	599
CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE	599
<i>I.1. Utilitatea reglementării metodei speciale de cercetare a participării autorizate la anumite activități.....</i>	<i>599</i>
<i>I.2. Participarea autorizată la anumite activități sub imperiul Codului de procedură penală anterior și a legislației speciale</i>	<i>602</i>
<i>I.3. Participarea autorizată la anumite activități de la momentul adoptării Codului de procedură penală până la forma în vigoare</i>	<i>603</i>
CAPITOLUL II. CONDIȚIILE LEGALE PENTRU AUTORIZAREA METODEI SPECIALE DE CERCETARE	606
CAPITOLUL III. PROCEDURA AUTORIZĂRII PARTICIPĂRII AUTORIZATE LA ANUMITE ACTIVITĂȚI	610
CAPITOLUL IV. PUNEREA ÎN EXECUTARE A PARTICIPĂRII AUTORIZATE LA ANUMITE ACTIVITĂȚI	614
CAPITOLUL V. PROVOCAREA INFRAȚIUNII.....	616
<i>IV.1. Considerații generale.....</i>	<i>616</i>
<i>IV.2. Condițiile de existență ale provocării infracțiunii din perspectiva jurisprudenței C.E.D.O.</i>	<i>620</i>
CAPITOLUL VI. CONCLUZII.....	625
TITLUL XIV – LIVRAREA SUPRAVEGHEATĂ.....	627
CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE	627
<i>I.1. Utilitatea reglementării metodei speciale a livrării supravegheate</i>	<i>627</i>
<i>II.2. Livrarea supravegheată în legi speciale înainte de intrarea în vigoare a Codului de procedură penală.....</i>	<i>631</i>
<i>II.3. Livrarea supravegheată în Codul de procedură penală.....</i>	<i>635</i>
CAPITOLUL II. NATURA JURIDICĂ A LIVRĂRII SUPRAVEGHEATE	637
CAPITOLUL III. CONDIȚIILE LEGALE PENTRU AUTORIZAREA LIVRĂRII SUPRAVEGHEATE	639
<i>III.1. Condiții generale pentru autorizarea măsurii.....</i>	<i>639</i>
<i>III.2. Condiții speciale în cazul livrării supravegheate naționale.....</i>	<i>643</i>
<i>III.3. Condiții speciale în cazul livrării supravegheate transfrontaliere.....</i>	<i>645</i>
CAPITOLUL IV. PROCEDURA DE AUTORIZARE A LIVRĂRII SUPRAVEGHEATE.....	647
CAPITOLUL V. PUNEREA ÎN APLICARE A LIVRĂRII SUPRAVEGHEATE.....	652
<i>V.1. Procedura punerii în aplicare a livrării supravegheate.....</i>	<i>652</i>
<i>V.2. Organele care pot fi chemate să pună în aplicare livrarea supravegheată.....</i>	<i>656</i>
CAPITOLUL VI. CONCLUZII.....	660

TITLUL XV. TEHNICI SPECIALE DE INVESTIGARE PREVĂZUTE DE LEGEA SPECIALĂ.....	661
CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE.....	661
I.1. <i>Noțiunea de securitate națională.....</i>	<i>661</i>
I.2. <i>Utilitatea reglementării tehnicilor speciale de investigare privind securitatea națională</i>	<i>666</i>
I.3. <i>Organele cu competențe în domeniul securității naționale</i>	<i>670</i>
I.4. <i>Activitățile specifice culegerii de informații prevăzute de Legea nr. 51/1991.....</i>	<i>681</i>
CAPITOLUL II. ASPECTE PROCEDURALE PRIVIND AUTORIZAREA TEHNICILOR SPECIALE DE INVESTIGARE PREVĂZUTE DE LEGEA NR. 51/1991.....	691
II.1. <i>Condițiile legale pentru autorizarea tehnicilor speciale care constituie activități specifice culegerii de informații.....</i>	<i>691</i>
II.2. <i>Formularea propunerii de autorizare</i>	<i>695</i>
II.3. <i>Autorizarea tehnicilor speciale de investigare prevăzute de Legea nr. 51/1991.....</i>	<i>700</i>
II.4. <i>Punerea în executare a mandatului emis în baza Legii nr. 51/1991</i>	<i>706</i>
CAPITOLUL III. VALORIFICAREA REZULTATELOR UTILIZĂRII TEHNICILOR SPECIALE PREVĂZUTE DE LEGEA NR. 51/1991	709
III.1. <i>Valoarea probantă a rezultatelor utilizării tehnicilor speciale prevăzute de Legea nr. 51/1991</i>	<i>709</i>
III.2. <i>Contestarea legalității și temeiniciei utilizării tehnicilor speciale prevăzute de Legea nr. 51/1991.....</i>	<i>714</i>
CAPITOLUL IV. CONCLUZII.....	723
CONCLUZII	725
BIBLIOGRAFIE.....	741

CUVINTE CHEIE

Supraveghere tehnică, metode speciale de supraveghere și cercetare, tehnici speciale, dreptul la viață privată; libera exprimare; secretul corespondenței; dreptul la un proces echitabil; administrarea probelor; confidențialitate client avocat; interceptarea comunicațiilor; acces la un sistem informatic; supraveghere audio; supraveghere video; localizare GPS; obținerea datelor privind tranzacțiile financiare; reținerea predarea și percheziționarea trimiterilor poștale; retenția datelor; comunicații electronice; investigatori sub acoperire; colaboratori; participarea autorizată; provocarea infracțiunii; livrare supravegheată;

REZUMAT

Prezenta teză de doctorat se axează pe analiza regimului general al tehnicilor speciale de investigare a infracțiunilor cuprinse în legislația națională cât și pe examinarea detaliată a fiecărei tehnici speciale. Acest demers este unul necesar în contextul în care au crescut complexitatea cauzelor actuale și posibilitățile infractorilor de a eluda vigilența organelor judiciare, făcând necesară folosirea de noi metode prin care să se asigure prevenirea săvârșirii unor infracțiuni și tragerea la răspundere penală a persoanelor care comit astfel de fapte. Problema tehnicilor speciale de investigare este una curentă în considerarea caracterului lor secret și intruziv în viața privată dar și din cauza importanței probelor care pot fi obținute.

Contextul internațional al elaborării tezei de doctorat este unul aparte deoarece atât factori publici cât și factori privați promovează ideea de limitare voluntară sau obligatorie a dreptului la viață privată. Pe parcursul studiilor doctorale au fost făcute multe dezvoltări despre programe secrete de culegere de informații, implementate de către state precum S.U.A. și s-a propagat folosirea de sisteme de supraveghere publică a persoanelor. Spionajul nu este o noutate, el existând din cele mai vechi timpuri, dar tehnicile speciale de investigare permit aflarea de date complete despre o persoană și sistemele de colectare automatizată a datelor personale permit o cunoaștere deplină și completă a tuturor persoanelor, informația putând fi exploatată în orice moment. Totodată, entitățile private care administrează platforme de socializare nu s-au oprit în expansiune, devenind din ce în ce mai implicate în viața noastră privată, încercând să ne cunoască într-un mod intim pentru a știi preferințele și dorințele noastre, totul în scopul de a vinde ceva sau de a obține foloase patrimoniale de pe urma noastră. În acest context, dacă rețele de socializare sau aplicațiile online care colectează date personale cu consimțământul nostru (mai mult sau mai puțin informat) sunt gratuite, dar tot adună un profit semnificativ, trebuie să ne întrebăm ele ce

produc, în realitate? Răspunsul este că ele produc informații bazate pe ceea ce noi le acordăm în mod gratuit prin care comportamentul nostru poate fi anticipat și controlat. Altfel spus, utilizatorii sunt produsul și clienții sunt cei care plătesc pentru informații despre utilizatori.

Pe parcursul studiilor doctorale, începute în anul 2013, tehnicile speciale de investigare au cunoscut schimbări majore, atât ca urmare a intrării în vigoare a Noului Cod de procedură penală, dar și ca urmare a unor schimbări politice și juridice care au modificat opiniile asupra acestor metode. Am putut observa, inclusiv direct, prin exercitarea profesiei de avocat, cum mentalitatea legată de tehnicile speciale de investigare s-a schimbat în sistemul judiciar de la a se accepta tacit o situație de fapt – lipsa posibilității reale de a se contesta legalitatea folosirii unor astfel de tehnici, caracterul secret al modului de punere în executare și presiunea ocultă a serviciilor secrete în acest domeniu, la o deschidere largă către acceptarea caracterului excepțional și derogatoriu al folosirii acestor tehnici. Textul Codului de procedură penală se bazează pe principii și reguli mai vechi, multe din ele din jurisprudență străină și că interpretarea normelor naționale trebuie să se facă pe baza interpretării date jurisprudența țării de unde s-a realizat împrumutul legislativ. Concepte precum suspiciune rezonabilă, proporționalitate și subsidiaritate, esențiale în domeniul tehnicilor speciale de investigare, nu pot fi înțelese numai prin intermediul legislației naționale, ci presupun un studiu aprofundat al doctrinei și jurisprudenței străine, aspect care a constituit un obiect al prezentei lucrări.

Pe parcursul desfășurării studiilor doctorale, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a cunoscut o dezvoltare continuă în domeniul protejării drepturilor fundamentale garantate prin Convenție, în special în privința dreptului la viață privată și corecta sa aplicare în procesul penal. Aceasta obligă judecătorul național să privească legea națională cu alți ochi și să îi confere întotdeauna o interpretare care să dea prioritate Convenției Europene a Drepturilor Omului atunci când ea asigură o protecție mai bună a drepturilor persoanei.

Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene a influențat legea română într-o mai mică măsură pe perioada studiilor doctorale, prin numărul mai redus de decizii relevante, comparabil cu jurisprudența C.E.D.O. Cu toate acestea, pentru anumite metode speciale a însemnat ieșirea lor din vigoare prin invalidarea fundamentului legislativ european pe baza cărei legea română era construită.

În ceea ce privește însăși tehnicile speciale de investigare, de la momentul începerii studiilor doctorale putem afirma că au existat multiple schimbări, majoritatea producându-se odată cu intrarea în vigoare a Codului de procedură penală, fiind introduse prin legea de punere în aplicare a Codului. Sub acest aspect trebuie explicat, mai întâi, sensul denumirii prezentei

lucrări „*Tehnici speciale de investigare a infracțiunilor prevăzute de Codul de Procedură Penală și în legi speciale*”. Denumirea inițială a Capitolului nr. IV al titlului IV al Codului de procedură penală era de „*Tehnici speciale de supraveghere sau cercetare*” fiind modificată odată cu intrarea în vigoare a Codului în „*Metode speciale de supraveghere sau cercetare*” acest fapt nefiind suficient pentru a impune schimbarea titlului lucrării deoarece prin titlul stabilit a fost avut în vedere mai mult. Tehnicile speciale de investigare includ atât tehnicile cuprinse în Codul de procedură penală cât și tehnicile din legislația specială. La debutul studiilor doctorale legislația specială conținea o multitudine de prevederi privind tehnicile speciale de investigare, majoritatea acestora fiind abrogate prin intrarea în vigoare a Codului de procedură penală, ceea ce a determinat ca studiul să fie restrâns numai la tehnicile prevăzute de Codul de procedură penală și cele prevăzute de Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României. Studiul nu s-a restrâns, fiind tratate din punct de vedere istoric tehnicile speciale de investigare din legislația specială prin raportare la corespondentul lor din legislația actuală. Ținând seama de durata de timp care a trecut de la debutul studiilor doctorale până la finalizarea lor apreciez că denumirea dată prezentei lucrări este adecvată și în spiritul sublinierii multitudinii de schimbări ce au avut loc până în prezent.

Structura prezentei lucrări a fost aleasă în încercarea de a minimaliza fragmentarea lucrării pe secțiuni și subsecțiuni, fiind organizată în 15 titluri, fiecare dintre acestea fiind divizat în capitole. Fiecare titlu a fost gândit a fi modular, expunând într-un mod exhaustiv problematica dedicată. Primele două titluri trebuie să fie apreciate ca o introducere în problema tehnicilor speciale de investigare, stabilind natura dar și principiile directe, în special necesitatea apărării drepturilor fundamentale ale omului. Al treilea titlu a fost dedicat probei reglementării supravegherii tehnice în Codul de procedură penală, incluzând toate aspectele procedurale generale, aplicabile atât supravegherii tehnice dar și, prin extensie, unor metode speciale de cercetare. Titlurile IV-XIV tratează distinct fiecare dintre metodele speciale de supravegherea sau cercetare și titlul XV tratează tehnicile speciale prevăzute de Legea nr. 51/1991. În cazul titlurilor care privesc analiza individuală a fiecărei tehnici speciale de supraveghere sau cercetare s-a folosit o metodologie de cercetare unitară constând în enunțarea utilității fiecare metode în parte, istoricul acesteia, cât și forma actuală, determinându-se particularitățile în autorizare cât și în punerea în executare și analizarea, pe alocuri, a unor situații particulare.

Având în vedere cele arătate mai sus, îmi expun teza prezentei lucrări ca fiind următoarea: *Tehnicile speciale de investigare constituie procedee esențiale în procesul penal modern, devenind mai prevalente și mai specializate, în contextul unei reglementări deficitare pe plan*

național care este neadaptată specificului acestora și nu oferă suficiente garanții pentru a preveni un abuz din partea organelor statului față de particulari.

În continuare, vom proceda la o prezentare succintă a structurii lucrării, problematicii abordate cât și a concluziilor la care s-a ajuns în urma cercetării.

Titlul I – Aspecte preliminare – Acest titlu a fost dedicat lămurii problemei noțiunii de tehnică specială de investigare, precum și relevarea principalelor sale trăsături cât și descoperirea utilității sale în procesul penal modern. A fost tratată importanța lor prin raportare la probele care pot fi obținute, infracțiunile la care pot fi întrebuițate dar și tendința de folosire excesivă a lor, atât în domeniul public cât și în domeniul privat.

Concluzii:

Tehnicile speciale de investigare constituie o categorie de procedee probatorii și de măsuri de investigație cu caracter derogatoriu de la regulile de drept comun privind administrarea probelor, fiind recunoscute la nivel internațional ca un instrument în combaterea infracționalității de mare gravitate. Astfel de tehnici trebuie să fie prevăzute de lege într-un mod clar și previzibil nu numai pentru valoarea deosebită a probelor pe care le pot furniza (adeseori probe directe) ci mai ales pentru a respecta imperativul impus de Constituție și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului ca orice restrângere a drepturilor omului să fie prevăzută de lege. Și această restrângere a va exista de fiecare dată când este folosită o tehnică specială de investigare întrucât aceasta constituie o trăsătură definitorie a acestor măsuri. Deși există și alte procedee probatorii care presupun asemenea restrângeri, numai tehnicile speciale de investigare vor avea un caracter secret, această trăsătură însemnând mai mult decât caracterul nepublic al urmăririi penale, nefiind permisă participarea sau încunoștințarea părților sau subiecților procesuali.

Titlul II – Compatibilitatea utilizării tehnicilor speciale în raport cu respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului – În această parte a lucrării au fost analizate principalele drepturi fundamentale care pot fi afectate prin utilizarea tehnicilor speciale de investigare a infracțiunilor. Am încercat să relevăm prin jurisprudența C.E.D.O. între ce limite va trebui să se situeze atât legiuitorul cât și organul judiciar pentru ca utilizarea unor asemenea tehnici să nu constituie o încălcare a drepturilor fundamentale stabilite prin Convenție.

Concluzii:

Restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale a fost analizată prin prisma jurisprudenței C.E.D.O. observându-se că principalul drept afectat este dreptul la viață privată prevăzut de art. 8 Conv.EDO. Aceasta privește atât sensul larg al dreptului la viață privată dar și

dreptul la viață privată în sens restrâns, dreptul la domiciliu și mai ales secretul corespondenței. Majoritatea jurisprudențe se referă la necesitatea existenței unei legi clare și previzibile pentru autorizarea tehnicilor speciale dar și la instituirea unor garanții care să permită persoanei supravegheate să conteste *a posteriori* măsurile de supraveghere și să obțină anularea acestora și distrugerea rezultatelor obținute. Alături de dreptul la viață privată va putea fi afectată libertate de exprimare atunci când tehnicile speciale sunt utilizată în masă față de o populație precum și în cazul în care ele vor încălca confidențialitatea surselor presei. Un alt drept important este dreptul la un proces echitabil, analiza din lucrare vizând administrarea probelor într-un mod echitabil față de dreptul la apărare, posibilitatea de a contesta autenticitatea probelor, interzicerea obținerii probelor prin provocarea săvârșirii de infracțiuni și garantarea dreptului la apărare prin confidențialitatea raportului client-avocat. Din punct de vedere al echității procesului penal, am conchis că o încălcarea a dreptului la viață privată va trebui să atragă excluderea automată a probei din procesul penal, considerând că folosirea unei astfel de probe ar încălca echitabilitatea procedurii.

Titlul III - Regimul metodelor speciale de supraveghere prevăzute de Codul de procedură penală – Titlul cel mai amplu al lucrării este dedicat aspectelor procedurale ale supravegherii tehnice, fiind grupat în condițiile necesare autorizării supravegherii tehnice, procedura de autorizare, punerea în executare, semnarea, verificarea și certificarea rezultatelor, consemnarea activităților de supraveghere tehnică, informarea persoanei supravegheate (inclusiv contestarea legalității și temeiniciei supravegherii tehnice în fazei camerei preliminare), înregistrările care pot fi realizate fără autorizare, avocatul ca subiect al supravegherii tehnice și valorificarea rezultatelor supravegherii tehnice.

Concluzii:

În cazul supravegherii tehnice, legea română prevede condiții legale care trebuie să fie respectate, condiții de fond și condiții procedurale. În primul rând, trebuie să fie începută urmărirea penală, ca o condiție prealabilă, nefiind posibilă administrarea vreunei probe decât după emiterea unei ordonanțe de începere a urmăririi penale conform art. 305 alin. 1 C.pr.pen.

Prima condiție de fond este cea a existenței unei suspiciuni rezonabile privind săvârșirea unei infracțiuni, termenul reprezentând un împrumut legislativ din dreptul american și britanic. O suspiciune rezonabilă presupune atât existența unui element obiectiv – informații privind săvârșirea unei infracțiuni, dar și un element subiectiv – ca organul care constată existența suspiciunii rezonabile să poată concluziona, pe baza experienței sale că din elementele obiective

există o astfel de suspiciune. Astfel, sunt interzise anchetele făcute abuziv pentru a descoperi comiterea de infracțiuni denumite „*fishing expeditions*”.

Suspiciunea rezonabilă va trebui să privească o infracțiune de o gravitate considerabilă, fiind definită de legiuitor o listă în cuprinsul art. 139 alin. 2 C.pr.pen. Critica expusă este că această listă este mult prea permisivă fiind incluse și infracțiuni des întâlnite în societate dar de o gravitate care nu poate justifica astfel de măsuri (infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice).

Proportionalitatea măsurii se impune a fi respectată în toate cazurile în care se autorizează supravegherea tehnică, presupunând ca judecătorul de drepturi și libertăți să evalueze importanța probelor care ar putea fi obținute și gravitatea intruziunii în viața privată a unei persoane. Pentru a se realiza acest control este necesar ca procurorul să explice în propunerea formulată măsurile de supraveghere tehnică solicitate, trebuind să detalieze și modul și limitele în care vor fi puse în executare.

Subsidiaritatea supravegherii tehnice este o condiție esențială, strâns legată de proporționalitate, însă legiuitorul a introdus elemente suplimentare care nu au nicio legătură cu acest criteriu, respectiv *existența unui pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare*. Acest din urmă criteriu se impune a fi înlăturat întrucât lasă loc de abuz și nici nu ar dovedi vreo eficiență întrucât strângerea de probe nu va proteja respectivelor persoane sau bunuri, presupunând o intervenție directă a organelor de urmărire penală. Subsidiaritatea va însemna că vor trebui preferate alte procedee probatorii mai puțin intruzive decât supravegherea tehnică.

Propunerea de autorizare a supravegherii tehnice va trebui să conțină elementele cuprinse în art. 140 alin. 2. C.pr.pen. și procurorul să motiveze în mod temeinic propunerea prin raportare la condițiile legale expuse mai sus. Procurorul va trebui să explice și fiecare măsură pe care o solicită dar și să indice în concret, după caz, cum se va realiza pătrunderea în spații private pentru instalarea și deinstalarea tehnicii operative, de câte ori se va realiza aceasta, de câte persoane și unde vor fi montate dispozitivele.

Autorizarea supravegherii tehnice se va face prin încheierea judecătorului de drepturi și libertăți care va verifica îndeplinirea tuturor condițiilor legale, emițând de îndată un mandat de supraveghere tehnică și întocmind obligatoriu minuta. În cazul respingerii propunerii, o nouă propunere nu va putea fi formulată decât dacă se întemeiază pe descoperirea de fapte noi.

În cazuri urgente, Codul de procedură penală actual a menținut instituția autorizării provizorii de către procuror, procedură pe care o considerăm a fi neconstituțională și contrară

introducerii competenței judecătorului de drepturi și libertăți în soluționarea urgentă a unor astfel de cauze. Apreciem că textul art. 141 C.pr.pen. este susceptibil de abuzuri întrucât procurorul nu este o autoritate independentă și un control *a posteriori* din partea unei astfel de autorități nu este eficient.

Punerea în executare a supravegherii tehnice a cunoscut critici numeroase, fiind punctul de discordie în practica judiciară, cauzată de implicarea ilicită a organelor din domeniul securității statului în punerea în executare a supravegherii tehnice cu complicitatea Ministerului Public. Această practică a început în anul 2003 și s-a extins până la pronunțarea Deciziei nr. 51/2016 a Curții Constituționale, decizii subsecvente subliniind amploarea fenomenului. Ca regulă, punerea în executare se va realiza de către procuror, acesta putând să dispună ca organele de cercetare penală sau lucrătorii specializați din poliție să realizeze acest act. În cursul punerii în executare, procurorul va realiza un control și o supraveghere continuă a măsurii, o situație criticabilă în ceea ce ne privește întrucât acest rol ar trebui să fie al judecătorului de drepturi și libertăți.

Dacă din punerea în executare a măsurii vor rezulta date care nu privesc cauza sau care nu contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, ele vor fi arhivate în măsura în care nu vor fi folosite în alte cauze. Este criticabilă alegerea legiuitorului de a pretinde ca folosirea lor în cursul judecății să fie limitată la situația în care există noi probe din care ar rezulta că ele sunt utile cauzei, punând apărarea într-o situație inechitabilă întrucât nici nu are acces la aceste rezultate ale supravegherii tehnice și trebuie să dovedească instanței că acestea pot fi utile soluționării cauzei.

Codul de procedură penală a instituit o procedură facultativă de semnare electronică a rezultatelor activităților de supraveghere tehnică, prin utilizarea de semnături electronice extinse pe bază de certificate calificate. Prin aceasta se exploatează faptul că rezultatele activităților de supraveghere tehnică au natura de date informatice și pot fi semnate electronic, asigurându-se autenticitatea acestora și împiedicând modificări care să nu poată fi lesne observate. Se impune ca legiuitorul să stabilească un caracter obligatoriu al semnării digitale a rezultatelor supravegherii tehnice, însă, în prealabil vor trebuie emise dispozitive de semnare și certificate calificate pentru toate organele judiciare, ceea ce va presupune costuri suplimentare.

Informarea persoanei supravegheată prezintă neajunsuri legislative, constatate și de Curtea Constituțională, întrucât legiuitorul a omis să introducă în lege cel mai important element legat de informare, contestarea legalității și temeiniciei supravegherii tehnice. Din jurisprudența C.E.D.O. rezultă că acest drept este unul esențial pentru orice persoană supravegheată, informarea nefiind un drept autonom ci doar o condiție pentru a permite contestarea supravegherii. La acest

moment dreptul român este încă deficitar, fiind întrevăzute doar soluții judiciare întemeiate pe Decizia Curții Constituționale nr. 244/2017.

O problemă aparte ce ține de supravegherea tehnică este posibilitatea obținerii unor probe fără autorizare, aceasta fiind stabilită de legiuitor prin art. 139 alin. 3 C.pr.pen. numai în favoarea înregistrărilor realizate de particulari cu privire la propriile înregistrări. Nu va fi admisă nicio interferență din partea organelor de urmărire penală, acțiunea particularului fiind una independentă, în sens contrar jurisprudența C.E.D.O. stabilind că ar fi încălcat dispozițiile art. 8 Conv.EDO. Ceea ce lipsește în Codul de procedură penală este necesitatea ca orice probă obținute prin înregistrările realizate fără autorizare să fie trecută printr-un filtru al proporționalității și subsidiarității, reflectându-se în lucrare situații în care un privat a depășit flagrant proporționalitatea măsurii și a încălcat dreptul la viață privată al unei alte persoane în realizarea de înregistrări.

Avocatul poate fi un subiect al supravegherii tehnice, legea procesual penală neacordând o protecție adecvată acestuia, neexistând garanții care să împiedice supravegherea accidentală a raporturilor dintre avocat și client. Chiar dacă o astfel de supraveghere a avut, loc probele ar urma să fie distruse de îndată de procuror, dar nu se poate evita ca acesta să dobândească cunoștințe despre conținutul convorbirilor. Mai mult, lipsa unor garanții efective sunt evidențiate și prin caracterul facultativ al încunoștințării avocatului despre faptul că au fost supravegheate convorbirile sale cu clientul în mod accidental. Gradul de protecție oferit avocatului este unul scăzut, acesta putând fi supus direct măsurilor de supraveghere tehnică în aceleași condiții ca pentru orice altă persoană, prin aceasta putând fi afectată relația sa profesională cu orice client pe care l-ar avea.

Titlul IV – Interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță –

În cel de-al patrulea titlu analizăm prima metodă specială de supraveghere, cea care își găsește cel mai des utilitate în procesul penal. Sunt tratate particularitățile acesteia sub aspectul autorizării și punerii în executare, dar și modalitățile concrete în care se poate realiza interceptarea. Ca o problemă distinctă, am abordat protocoalele secrete încheiate de Ministerul Public și Serviciul Român de Informații în legătură cu punerea în executare a interceptării comunicațiilor telefonice și a colaborării ilicite dintre organele de urmărire penală și a serviciilor secrete, prin analizarea acestora dar și a hotărârilor Curții Constituționale relevante.

Concluzii:

Interceptarea comunicațiilor și a altor comunicări la distanță reprezintă metoda specială de supraveghere cea mai des utilizată în practică, fiind cea care a suscitat cele mai multe discuții și

probleme privind legalitatea probelor obținute în procesul penal, mai ales din cauza punerii în executare de către serviciile de informații, în locul organelor de urmărire penală. Această măsură poate avea un rol determinant în cauzele în care este întrebuințată, putând conduce la obținerea de probe direct privind existența unor infracțiuni

Autorizarea măsurii și punerea sa în executare va fi guvernată de aceleași reguli ca în cazul supravegherii tehnice, mijloacele de probă care vor rezulta vor fi procesele verbale prevăzute de art. 143 C.pr.pen, dintre care cel mai important va fi procesul-verbal de redare integrală a convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor prevăzut de art. 143 alin. 4 C.pr.pen. care va trebui certificat de procuror.

În trecut măsura a fost folosită în mod excesiv, prin emiterea unui număr impresionant de mandate de supraveghere tehnică, toate fiind pus în executare de către Serviciul Român de Informații până la pronunțarea Deciziei nr. 51/2016 a Curții Constituționale. În prezent modalitatea de realizare a interceptării comunicațiilor permite ca organele de urmărire penală să acceseze direct, prin terminale proprii, sistemul informatic dezvoltat de Centrul Național de Interceptarea Comunicațiilor și prin acesta să implementeze în mod independent și nemijlocit orice mandat de supraveghere tehnică, fără a exista o imixtiune a S.R.I.

De lege ferenda apreciem că activitatea de interceptare a comunicațiilor va trebuie să fie desfășurată de un organ independent sau cel puțin aflat în subordinea Ministerului Justiției pentru a se evita orice implicare viitoare a Serviciului Român de Informații în desfășurarea oricăror acte de urmărire penală.

Titlul V – Accesul la un sistem informatic – O metodă mai puțin cunoscută și foarte puțin tratată în literatura de specialitate, aceasta constituie o oportunitate deosebită pentru ca organele de urmărire penală să acționeze prin mijloace moderne în mediul online dar și să obțină probe sub forma unor date informatice, fără a fi necesar un mandat de percheziție informatică. În plus, măsura prezintă și avantajul că se poate realiza și de la distanță precum și în timp real. De interes deosebit vor fi aspectele de teritorialitate atunci când sistemul informatic vizat se află în afara țării, fiind aplicabile unele convenții internaționale care ar permite desfășurarea unor acte de urmărire penală și în acest situații.

Concluzii:

Reglementarea măsurii de supraveghere tehnică a accesului la un sistem informatic este deficitară, fiind lipsită de claritate și de un suport legal adecvat, care să înlăture confuzia în aplicarea acesteia, el are un rol deosebit în viitor și deschide noi oportunități pentru investigarea

unor infracțiuni. Prin folosirea sa se pot obține date informatice conținut, care poate avea un rol mai important decât alte probe, ținând seama că viața modernă a omului se desfășoară din ce în ce mai mult în spațiul virtual. Față de un alt procedeu probatoriu similar, percheziția informatică, are avantajul de a se desfășura și la distanță pentru o perioadă de timp, putând fi utilizat și ca mijloc pentru alte procedee probatorii precum interceptarea comunicațiilor sau supravegherea video, audio sau prin fotografiere.

Accesul la un sistem informatic este, în prezent, singurul mijloc legal de a obține probe aflate pe un sistem informatic la distanță, mai ales atunci când acesta este un server de e-mail sau un serviciu de rețea de socializare. Având în vedere că acestea din urmă sunt adeseori publice *de lege ferenda* se impune accesul la un sistem informatic să constituie o măsură de supraveghere tehnică numai în situația în care datele accesate nu sunt publice, ori se va dori pătrunderea ofensivă într-un sistem informatic pentru a suprima accesul la date informatice ori pentru a le îndepărta.

În concluzie, accesul la un sistem informatic, în modalitatea în care este reglementat la acest moment, creează confuzii în aplicarea acestuia, care se impun a fi remediate de către legiuitor, în condițiile în care utilitatea sa și avantajele față de alte procedee probatorii sunt de netăgăduit.

Titlul VI – Supravegherea video, audio sau prin fotografiere – Al șaselea titlu este dedicat celei mai invazive forme de supraveghere posibile și de la care derivă însăși ideea de supraveghere tehnică. Supravegherea video, audio și prin fotografiere presupune observarea sau înregistrarea conversațiilor, mișcărilor ori a altor activități ale unei persoane supuse mandatului, putând fi realizată în sfera publică sau în sfera privată.

Concluzii:

Supravegherea video, audio și prin fotografiere constituie o metodă specială de supraveghere deosebit de intruzivă în viața privată a unei persoane, motiv pentru care folosirea sa se impune a fi limitată doar la cauzele care prezintă o gravitate și complexitate deosebită. Ea este susceptibilă de foarte multe abuzuri, trebuind să fie strict controlată de organele care o autorizează și o pun în executare întrucât poate rezulta în aflarea celor mai intime detalii ale unei persoane. Ținând seama de posibilitatea de a înregistra în timp real activități, măsura de supraveghere tehnică este aptă să conducă la obținerea de probe directe în procesul penal.

Supravegherea video audio și prin supraveghere se poate realiza în spații publice sau în spații private, în cel din urmă caz fiind restrânsă numai la o durată maximă de 4 luni de zile, mai scurtă decât în cazul altor măsuri de supraveghere tehnică.

Dacă se va impune o supraveghere în spații private, judecătorul de drepturi și libertăți va putea să autorizeze pătrunderea în spații private pentru activarea sau dezactivarea mijloacelor tehnice folosite pentru supraveghere. Această activitate se va putea realiza numai de organele de urmărire penală, făcând parte din punerea în executare a măsurii. Un neajuns al legii este că nu prevede reguli clare privind pătrunderea în spații private, neexistând dispoziții pentru a o limita. În acest sens se impune ca în virtutea respectării art. 8 Conv.EDO, judecătorul de drepturi și libertăți să indice de câte ori au voie organele de urmărire penală să pătrundă, cum se va realiza aceasta, ce activități pot desfășura pentru instalarea sau dezinstalarea tehnicii, cât timp pot sta în locația privată, etc.

Prin dezvoltarea tehnologică, supravegherea în spații private nu va fi condiționată de pătrunderea în respectivul spațiu, putând fi utilizate microfoane puternice și specializate care pot recepționa sunetul prin pereți sau, mai ales, prin geamurile unei locuințe.

Titlul VII – Localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice – În al șaptelea titlu al lucrării am analizat o metodă specială de supraveghere mai puțin intruzivă decât altele prin care organele de urmărire penală vor putea cunoaște numai mișcările unei persoane sau ale unui obiect. Pentru folosirea acestei tehnici speciale va fi necesară atașarea unui mijloc tehnic de localizare sau folosirea unor metode alternative de localizare precum folosirea unui dispozitiv mobil din posesia persoanei supravegheate.

Concluzii:

Metoda specială de supraveghere a localizării sau urmării prin mijloace tehnice reprezintă un procedeu probatoriu prin care organele de urmărire penală pot afla deplasările sau locația unei persoane în cursul urmăririi penale, putând obține prin aceasta probe indirecte. Acestea vor avea o mare fidelitate întrucât folosesc tehnologie de localizare care produce rezultate verificabile științific și pot fi mai greu de combătut. Localizarea poate fi întrebuintată asupra unei persoane sau asupra unui bun. Nivelul ingerinței aduse vieții private a persoanei supuse măsurii va fi unul mai restrâns decât în cazul altor metode speciale de supraveghere sau cercetare, neputând fi cunoscute activitățile concrete desfășurate de persoana supravegheată ci numai unde au loc acestea.

Titlul VIII – Obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane – Prima metodă specială de cercetare analizată în lucrare are în vedere obținerea unor date și informații privind tranzacțiile pe care o persoană le desfășoară printr-o instituție de credit sau o altă entitate financiară. Folosirea acestei tehnici este foarte importantă pentru infracțiunile care se pot comite prin intermediul unui sistem financiar întrucât se vor obține probe privind persoana

care primește sau transmite o sumă de bani precum și ce reprezintă respectiva sumă. Prin utilizarea metodei se pot obține atât probe privind tranzacții viitoare dar și privind tranzacții trecute numai cu autorizarea prealabilă a judecătorului de drepturi și libertăți.

Concluzii:

Obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane constituie o metodă specială de cercetare utilă în descoperirea și probarea unor infracțiuni, putând să conducă la obținerea de probe în procesul penal, inclusiv probe directe, prin raportare la specificul infracțiunii. Deși metoda este considerată una de cercetare, ea prezintă caracteristici care o apropie foarte mult de supravegherea tehnică. Totuși, o diferență constă în posibilitatea aflării și a conținutului tranzacțiilor trecute ale unei persoane, ceea ce o diferențiază de supravegherea tehnică.

Autorizarea măsurii se va face de către judecătorul de drepturi și libertăți, la propunerea procurorului, trebuind să fie analizată măsura prin raportare la toate condițiile legale, în special cea a proporționalității. Sub acest aspect, este de preferat ca judecătorul de drepturi și libertăți să fie exigent în a determina perioada din trecut pentru care se vor obține date privind tranzacțiile financiare.

În ultimul rând, metoda specială de cercetare prezintă grave lacune privind autorizarea ei față de avocat, mai ales în contextul în care tranzacțiile financiare ale persoanei cercetate le pot include și pe cele desfășurate cu avocatul său, acestea fiind protejate de secretul profesional al avocatului. Legiuitorul va trebui să găsească un mecanism prin care să excludă obligatoriu tranzacțiile efectuate cu avocatul și să instituie obligația încunoștințării acestuia despre măsură chiar și atunci când acesta l-a vizat doar incidental.

Titlul IX – Obținerea de date privind situația financiară a unei persoane – În al nouălea titlu al lucrării analizăm o altă metodă specială de cercetare, înrudită cu obținerea datelor privind tranzacțiilor financiare ale unei persoane. Spre deosebire de aceasta, procurorul va putea obține numai o situație a conturilor unei persoane de la o entitate financiară, fără a putea cunoaște însăși tranzacțiile prin care s-a ajuns la acea situație. Metoda specială de cercetare va fi una statică, putând fi cunoscute numai soldurile conturilor unei persoane la momente determinate din timp.

Concluzii:

Metoda specială de cercetare a obținerii de date privind situația financiară a unei persoane constituie un procedeu probatoriu prin care procurorul poate obține probe privind situația financiară a unei persoane concretizată în identificarea conturilor deținute și a soldului acestora.

Din punct de vedere al ingerinței aduse dreptului la viață privată, metoda specială este mai puțin invazivă decât alte metode precum obținerea de date privind tranzacțiile financiare ale unei persoane, sens în care legiuitorul a permis folosirea acesteia în cazul oricărei cauze care face obiectul urmăririi penale.

Procedura de autorizare este una simplificată, fiind obligatorie emiterea unei ordonanțe de către procuror pentru a fi administrată, nefiind specificate condiții legale speciale pentru autorizarea măsurii.

Metoda specială de cercetare este criticabilă sub aspectul modalității de reglementare, în ceea ce privește elementele care trebuie să fie conținute în ordonanța procurorului cât mai ales din perspectiva dreptului persoanei vizate de măsură de a fi informată asupra desfășurării acesteia. *De lege ferenda* se impune ca persoana care a făcut obiectul metodei speciale de cercetare să fie informată de procuror în conformitate cu art. 145 C.pr.pen. și să aibă un drept efectiv să conteste legalitatea măsurii luate împotriva sa.

Titlul X – Obținerea datelor de trafic și localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului – Această metodă specială de cercetare este una controversată, cunoscând modificări multiple în cursul elaborării prezentei teze de doctorat, fiind afectată de o invalidare a legislației de suport și o regândire completă a măsurii. În prezent, ea este inaplicabilă din punctul nostru de vedere, sens în care lucrarea va conține și argumentele pentru care măsura reprezintă o formă de supraveghere în masă care nu poate fi acceptată într-o societate democratică. În esență, metoda ar consta în obținerea cu caracter retroactiv a informațiilor privind traficul informațional al unei comunicări electronice (data, ora, natura comunicării, cantitatea de informații trimise, etc.) altele decât conținutul dar și a locației terminalului utilizat pentru comunicații electronice.

Concluzii:

Metoda specială de cercetare a obținerii datelor de trafic și de localizare prevăzută de Codul de procedură penală a cunoscut o existență zbuciumată de repetatele probleme de legalitate a reținerii și stocării datelor de către furnizori de servicii de comunicații. Deși a suferit modificări, atât aceasta cât și legislația specială care creează cadrul pentru aplicarea ei cunosc probleme care nu pot fi soluționate decât printr-o intervenție mai amplă a legiuitorului.

Legea română cunoaște incoerențe terminologice dar și contradicții privind durata maximă de stocare a datelor, sens în care nu se va putea realiza o stocare legală a datelor și, în consecință, ele nu se vor putea comunica în mod legal organelor de urmărire penală pentru a constitui probe

în procesul penal. *De lege ferenda*, se impune înlăturarea termenului de maxim trei ani pentru care se pot reține și stoca datele de trafic în scopul realizării transmiterii comunicării. Nu există nicio justificare tehnică pentru care datele trebuie să fie stocate o asemenea perioadă de timp, ele trebuind a fi șterse de îndată ce nu mai sunt necesare comunicării sau să fie anonimizate.

Din perspectiva jurisprudenței C.J.U.E. apreciem că nu se va mai putea continua folosirea acestei metode speciale de cercetare în forma sa actuală, întrucât nu mai este permisă o acțiune de reținere și stocare a datelor privind un număr nedeterminat de persoane, trebuind să fie găsite mecanisme prin care numai anumite categorii de persoane să fie afectate.

De lege ferenda se impune ca metoda specială de cercetare să fie transformată într-o metodă specială de supraveghere prin care, pentru anumite persoane și numai pentru viitor, să se autorizeze ca datele de trafic și de localizare să fie colectate în scopul strângerii de probe, neputând fi acceptată desfășurarea pentru trecut a acestei activități întrucât ar contrazice necesitatea limitării colectării datelor doar la anumite persoane.

Titlul XI – Reținerea, predarea și percheziționarea trimiterilor poștale - În această parte a lucrării am tratat o metodă specială de cercetare cu un istoric bogat, fiind cunoscută încă de la inventarea trimiterilor poștale. Metoda specială se aseamănă și cu percheziția, presupunând deschiderea unei trimiteri poștale pentru verificarea conținutului.

Concluzii:

Reținerea, predarea și percheziționarea trimiterilor poștale reprezintă o formă particulară de percheziție, neînțeleasă în mod deplin de legiuitorul român. Reglementarea acestei măsuri poate fi îmbunătățită prin accentuarea rolului judecătorului de drepturi și libertăți în procesul de detaliere a activităților încuviințate și în special asupra subiecților față de care se va lua măsura. Considerăm că se impune ca legiuitorul să impună restricții deoarece nu este admisibilă percheziționarea întregii corespondențe trimise sau primite de o persoană, mai ale în condițiile în care Codul nu prevede obligativitatea unei calități procesuale sau măcar ca persoana să fie bănuită că ar fi comis o faptă.

Titlul XII – Utilizarea investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor - Această secțiune este dedicată unei metode speciale de cercetare controversate și distinctă față de celelalte întrucât presupune infiltrarea unui agent al statului – lucrător de poliție sau colaborator – în interiorul unei organizații criminale pentru a obține date și informații în vederea identificării membrilor grupării și a tragerii la răspundere penală a acestora. Probleme pe care vom insista sunt modalitatea în care sunt motivați colaboratorii și modul în care se vor putea obține probe

derivate din metoda specială de cercetare. Întrucât utilizarea investigatorilor sub acoperire sau a colaboratorilor nu poate conduce la probe, fiind doar un procedeu investigativ, proba va putea fi obținută numai prin realizarea de înregistrări de către investigator sau colaborator ori prin audierea acestora în procesul penal.

Concluzii:

Utilizarea investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor constituie o măsură de cercetare care încă se află într-un stadiu incipient de dezvoltare și de reglementare în sistemul judiciar român. Cu toate că reprezintă o gravă ingerință în viața persoanei vizate de măsură, folosirea ei constituie o necesitate în cazul cercetării unor infracțiuni precum cele de terorism, de trafic și consum ilicit de droguri și chiar a infracțiunilor de corupție.

Reglementarea măsurii de cercetare poate fi îmbunătățită prin revizuirea modalității de autorizare a acesteia, în sensul trecerii competenței în sarcina judecătorului de drepturi și libertăți, precum și reglementarea unui acord de colaborare pentru persoanele care urmează a fi folosite drept colaboratori. Un asemenea acord ar reprezenta o garanție pentru un proces echitabil, oferind atât apărării cât și instanței posibilitatea cercetării credibilității colaboratorului prin raportare la motivarea avută de acesta – reținerea unei cauze de nepedepsire, de reducere a pedepsei, oferirea unei remunerații, etc. Pentru serviciile prestate de colaborator, se impune ca aceștia să poată fi plătiți în vederea motivării câtor mai multe persoane să colaboreze cu organele de urmărire penală.

Totodată, se impune realizarea unui suport legislativ care să permită organelor de cercetare penală să își dezvolte în mod licit o rețea de informatori, plătiți regulat, pentru a beneficia de date și informații cu privire la orice infracțiune, fără a fi necesară autorizarea unei măsuri speciale de cercetare.

Existența măsurii de cercetare este impusă de necesitatea prevenirii și pedepsirii infracțiunilor grave săvârșite în cadrul grupurilor infracționale. Ca atare, trebuie acceptată ideea existenței acesteia, a importanței datelor și informațiilor care le poate furniza și înțelegerea că puterea ei nu stă atât în probarea existenței unei infracțiuni ci în ajutorul pe care îl conferă în destructurarea unor grupuri infracționale și în prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Titlul XIII – Participarea autorizată la anumite activități – În continuarea titlului XII analizăm o altă metodă specială de cercetare a cărei denumire pare a nu indica în mod clar obiectul acesteia. În realitate, ea se dovedește a fi o metodă specială de cercetare utilă atunci când un investigator sub acoperire sau un colaborator trebuie să realizeze a faptă prevăzută de legea penală

pentru a ajuta la tragerea la răspundere penală a unei alte persoane. Problema centrală la această măsură este evitarea provocării săvârșirii unei infracțiuni, în cuprinsul lucrării vom analiza în ce condiții participarea autorizată la anumite activități va avea un caracter legal.

Concluzii:

Participarea autorizată la anumite activități reprezintă o metodă specială de cercetare introdusă prin Codul de procedură penală ca o metodă de investigație distinctă. Deși, legislativ, ar putea fi considerată o măsură specială autonomă, ea va face parte întotdeauna dintr-o urmărire penală în care se folosesc forme de investigație sub acoperire (prin investigatori, colaboratori, informatori) fiind de neconceput existența ei în afara unei asemenea situații.

Deși Codul de procedură penală prevede posibilitatea autorizării unui organ de cercetare penală să realizeze participarea autorizată la anumite activități, în realitate nu este fezabilă o atare situație, urmând a fi folosit un investigator sub acoperire sau un colaborator.

Întrucât presupune o activitatea autorizată care ar îmbrăca forma unei fapte prevăzute de legea penală, este obligatoriu ca prin activitatea sa, investigatorul sub acoperire sau colaboratorul să nu determine săvârșirea unei infracțiuni ci trebuie să adopte numai o atitudine pasivă, cel mult să ofere persoanei cercetate doar o simplă oportunitate de a comite o infracțiune, fără a întreprinde nicio acțiune prin care să îl convingă să facă acest lucru.

Titlul XIV – Livrarea supravegheată – Ultima metodă specială de cercetare analizată este livrarea supravegheată, o metodă puțin analizată de doctrina română și care reprezintă o metodă eficientă în combaterea traficului ilicit transfrontalier. Metoda specială are particularitatea că se realizează, în forma ei originară, prin acțiuni transfrontaliere desfășurate de mai multe state în vederea combaterii unor infracțiuni grave precum traficul ilicit de droguri, infracțiune pentru care a fost inventată această măsură.

Concluzii:

Livrarea supravegheată este o metodă specială de cercetare care exista la momentul intrării în vigoare a Codului de procedură penală, fiind întrebuințată în cazul infracțiunilor de gravitate mare privind traficul de narcotice și activitățile ale grupurilor de criminalitate organizată. Legislația actuală constituie o combinație a legislației speciale aplicabilă anterior intrării în vigoare a Codului de procedură penală.

Natura metodei speciale de cercetare este cea de tehnică specială de investigație, ea neputând conduce în mod direct la obținerea probe în procesul penal. Cu toate acestea, metoda specială de cercetare nu a fost gândită niciodată ca o măsură care să fie aplicată singură ci va

trebui asociată cu alte metode speciale de supraveghere sau cercetare. Finalitatea livrării supravegheate va fi investigarea unei infracțiuni sau identificarea persoanelor implicate în realizarea de infracțiuni ce implica transporturi ilegale de bunuri. Ea va conduce, cel mai adesea la organizarea flagrantului la sfârșitul livrării supravegheate ceea ce va conduce la prilejul prinderii infractorilor și obținerea de probe.

Livrarea supravegheată își va avea aplicabilitatea maximă atunci când va fi întrebuințată pentru a combate criminalitatea transfrontalieră, în special în cazul traficului de droguri, implicând cooperarea dintre procuror și autoritățile din statele de origine și de tranzit.

În afara unor mici carențe fie de ordin terminologic, fie de lipsă de coroborare a textelor din legea procesual penală, livrarea supravegheată este reglementată, în prezent, într-un mod adecvat pentru a contribui la atingerea scopului măsurii, deși este de o complexitate deosebit de mare aplicarea sa în practică. Ca urmare a acestei complexități prin raportare la numărul de persoane implicate, eforturile materiale necesare, asigurarea unei cooperări internaționale între instituții, coordonarea și controlul permanent al procurorului, realizarea unei supravegheri permanente a transportului, utilizarea măsurii speciale se pretează numai în cauze de mare importanță și pentru descoperirea și prinderea unor grupări infracționale importante.

Titlul XV - Tehnici speciale de investigare prevăzute de legea specială – În ultima parte am analizat tehnicile speciale de investigare prevăzute de Legea nr. 51/1991 ca singură lege specială rămasă în vigoare prin care se reglementează astfel de tehnici. Privind în context istoric tehnicile speciale de investigare, de cele mai multe ori acestea își au originea în activitățile desfășurate de serviciile de informații. Tehnicile speciale de investigare prevăzute de Legea nr. 51/1991 vor fi întrebuințate numai de organele de stat din domeniul securității naționale și sunt cunoscute sub denumirea de *activități specifice culegerii de informații*.

Concluzii:

Asigurarea securității naționale este o obligație pentru orice țară, indiferent de regimul politic al acesteia, tehnicile speciale de investigare fiind dezvoltate mai ales prin activitățile desfășurate de serviciile secrete. Prin cunoașterea, prevenirea și înlăturarea amenințărilor se poate ajunge la menținerea valorilor supreme ale statului dar și asigurarea existenței în continuare a acestuia.

În domeniul securității naționale, actorii principali nu vor fi organele judiciare ci organele de stat din domeniul securității naționale ce își realizează activitatea atât pe plan intern cât și pe plan extern în mod continuu. Cu toate acestea, întrucât unele dintre activitățile acestor servicii vor

restrânge drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor vizate, legiuitorul a instituit un control *a priori* prin care se vor autoriza tehnicile speciale de investigare. Deși această condiție este îndeplinită, supravegherea și controlul nu va fi realizat de un astfel de organ și nici măcar de către procuror. Îngrijorătoare este și situația reglementării unor termene deosebit de lungi pentru care se pot autoriza tehnici speciale de investigare, ceea ce le face cu atât mai intruzive. Mai mult, în procesul de autorizare nu se poate cerceta temeinicia informațiilor care au condus la formularea unor propuneri de autorizare a tehnicilor speciale de investigare, nefiind indicat niciun standard probator care trebuie respectat. Această situație afectează grav și posibilitatea de a cerceta complet și proporționalitatea și subsidiaritatea măsurii, Legea nr. 51/1991 prevăzând condiții nepermis de largi în comparație cu dispozițiile Codului de procedură penală.

CONCLUZII

Tehnicile speciale de investigare a infracțiunilor constituie un procedeu probatoriu derogatoriu de la regulile stabilite în cazul altor procedee probatorii, remarcându-se prin caracterul său secret și intruziv, impunându-se reglementarea sa cât mai severă pentru a nu permite abuzuri în folosirea sa de către organele de urmărire penală. În forma sa originală ele vor fi folosite și pentru desfășurarea de activități de culegere de informații, de către organele de stat din domeniul securității naționale, acest scop fiind incompatibil cu folosirea informațiilor obținute ca probe în procesul penal.

Sintetizând cele expuse mai sus, legislația procesual penală română prezintă deficiențe privind regimul tehnicilor speciale de investigare a infracțiunilor prin care drepturilor fundamentale ale omului nu li se conferă protecția cuvenită, dovedind că reglementarea este încă în stadii incipiente și presupune o maturizare a sa printr-o reflecție mai profundă asupra originii textelor legale dar și a jurisprudenței C.E.D.O.